WYROK SĄDU (ósma izba)

z dnia 17 grudnia 2010 r.*

W sprawie T-460/08

Komisja Europejska, reprezentowana przez A. Aresu oraz A. Caeirosa, działających w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

przeciwko

Acentro Turismo SpA, z siedzibą w Mediolanie (Włochy), reprezentowanej przez A. Cartę oraz G. Murdolo, adwokatów,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wniesioną przez Komisję na podstawie art. 153 EWEA skargę o zasądzenie od pozwanej kwot, jakie ma być dłużna wraz z odsetkami za zwłokę z tytułu wykonania umowy o świadczenie usług 349-90-04 TL ISP I dotyczącej organizacji podróży służbowych wymaganych przez Wspólne Centrum Badawcze,

* Język postępowania: włoski.

SĄD (ósma izba),

w składzie: M.E. Martins Ribeiro, prezes, S. Papasavvas i N. Wahl (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: J. Palacio González, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 lutego 2010 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Ramy umowne

1 W dniu 6 kwietnia 1990 r. Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), reprezentowana przez Komisję Wspólnot Europejskich, zawarła z Acentro Divisione Turismo SpA, której nazwa następnie została zmieniona na Acentro Turismo SpA (zwaną dalej „Acentro"), umowę o świadczenie usług 3949-90-04 TL ISP I (zwaną dalej „umową").

2 Umowa przewidywała, że Acentro będzie zapewniać w interesie Komisji organizację podróży służbowych wymaganych przez Wspólne Centrum Badawcze (WCB) mające siedzibę w Isprze (Włochy).

3 Zgodnie z art. 2.1 umowy została ona zawarta na początkowy okres dwóch lat, licząc od dnia 1 października 1990 r. Umowa ta została następnie przedłużona na cztery lata na mocy aneksu pierwszego zawartego w Isprze w dniu 11 sierpnia 1992 r., następnie na sześć lat na mocy aneksu drugiego zawartego w Isprze w dniu 7 lipca 1994 r., i wreszcie na sześć miesięcy na mocy aneksu trzeciego zawartego w Isprze w dniu 9 września 1996 r.

4 Zgodnie z art. 6.2 umowy Acentro miała trzy razy w miesiącu przygotowywać szczegółowe zestawienie rachunków odpowiadających wystawionym biletom na podróż, oraz następnie przesyłać je właściwym służbom Komisji ewentualnie wraz z wszelkimi innymi rachunkami z tytułu poniesionych kosztów. Wspomniane służby miały następnie opłacać te rachunki w terminie sześćdziesięciu dni od daty ich przedstawienia.

5 Zgodnie z art. 7 umowy Acentro miała trzy rodzaje zobowiązań pieniężnych wobec Komisji:

— prowizję obliczaną „na podstawie 3% kwot związanych ze sprzedażą międzynarodowych biletów lotniczych" (art. 7.1);

— udział w kosztach związanych z korzystaniem przez Acentro z lokali udostępnionych jej przez Komisję na terenie placówki w Isprze i utrzymaniem ich, w szczególności kosztach sprzątania, ogrzewania, klimatyzacji i energii elektrycznej, zgodnie ze wskaźnikami określonymi w załączniku 1 do umowy (art. 7.2);

— ponoszenie kosztów związanych z bieżącym funkcjonowaniem i wykonywaniem powierzonych Acentro zadań, jak również kosztów połączeń telefonicznych, teleksu i faksu (art. 7.3).

6 Zgodnie z art. 8 umowy Komisja raz na pół roku miała przesyłać Acentro fakturę za wyżej wspomniane zobowiązania pieniężne, którą spółka ta miała obowiązek zapłacić w terminie trzydziestu dni od dnia jej otrzymania.

7 Artykuł 15 umowy stanowił, co następuje:

„15. 1 Niniejsza umowa podlega prawu włoskiemu.

15. 2 Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich posiada wyłączną jurysdykcję do rozpatrywania wszelkich sporów wynikających z umowy między jej stronami".

8 Umowa przewidywała również, zgodnie z art. 1341 akapit drugi włoskiego kodeksu cywilnego (zwanego dalej „KC"), że zapisana w umowie klauzula arbitrażowa musiała zostać potwierdzona w odrębnym dokumencie.

9 Artykuł 1341 akapit drugi KC stanowi, że „[...] wszelkie odstępstwa od jurysdykcji sądów w każdym wypadku muszą być dokonywane w formie pisemnej, pod rygorem bezskuteczności".

Okoliczności powstania sporu

10 Po wygaśnięciu umowy w dniu 31 marca 1997 r. właściwe służby Komisji stwierdziły, że Acentro nie zapłaciła dwóch faktur, które Komisja wystawiła zgodnie z art. 8 umowy, a mianowicie:

— faktury o numerze 97170/REE z dnia 19 maja 1997 r. w wysokości 1 566 571 włoskich lirów (ITL) dotyczącej opłat z tytułu udostępnienia lokali za okres od 1 września 1996 r. do 31 marca 1997 r.;

— faktury o numerze 97182/REE z dnia 19 maja 1997 r. w wysokości 75 042 795 ITL dotyczącej prowizji w wysokości 3% od sprzedaży międzynarodowych biletów lotniczych za okres od 1 października 1996 r. do 31 marca 1997 r.

11 Pismem z dnia 2 września 1997 r. Komisja wezwała Acentro do zapłaty dwóch wspomnianych faktur w terminie piętnastu dni od daty otrzymania wezwania.

12 Pismem z dnia 12 września 1997 r. Acentro odpowiedziała na pismo Komisji z dnia 2 września 1997 r. W swojej odpowiedzi Acentro podniosła, że, po pierwsze, całkowitą kwotę 76 609 366 ITL, której zapłaty domaga się Komisja, należy pomniejszyć o całkowitą kwotę 22 257 166 ITL, którą Komisja winna jest Acentro. Po drugie, Acentro poinformowała Komisję, że nie zamierza zapłacić pozostałej części tej należności, gdyż od kwoty tej należy potrącić wierzytelność w wysokości 29 328 000 ITL, posiadaną przez Acentro z tytułu wykonania umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00, którą zawarła ona ze Wspólnotą Europejską w dniu 23 lipca 1996 r. w Mediolanie (Włochy).

13 Komisja, zgadzając się z zasadą kompensaty należności i wierzytelności, które Acentro i Komisja posiadały względem siebie z tytułu wykonania umowy, przeprowadziła analizę porównawczą należności i wierzytelności każdej ze stron umowy za rok finansowy 1997.

14 W analizie tej Komisja uwzględniła, poza fakturami wspomnianymi w pkt 10 powyżej, sześć faktur dotyczących kosztów połączeń telefonicznych, które to faktury nie zostały zapłacone przez Acentro, a mianowicie faktury o numerach 97171/REE, 97172/REE, 97173/REE, 97174/REE, 97175/REE i 97176/REE, których całkowita kwota wynosiła 80 501 938 ITL. Komisja uwzględniła następnie faktury wymienione w szczegółowym zestawieniu przedstawionym przez Acentro w 1997 r., które nie zostały jej jeszcze zapłacone, a których całkowita kwota wynosiła 54 367 200 ITL. Komisja stwierdziła w związku z tym, że po jej stronie istnieje saldo dodatnie w wysokości 26 134 738 ITL (13 497,46 EUR) i że w konsekwencji Acentro jest winna Euratomowi kwotę w tej samej wysokości.

15 Pismem z dnia 31 maja 2002 r. wysłanym listem poleconym za potwierdzeniem odbioru Komisja poinformowała Acentro o wyniku przeprowadzonej analizy i wezwała ją do zapłaty 13 497,46 EUR w terminie piętnastu dni od daty otrzymania tego pisma.

16 Pismem z dnia 10 czerwca 2002 r. Acentro poinformowała Komisję o odmowie zapłaty wspomnianej należności, gdyż według niej z należności tej należało potrącić wierzytelność posiadaną przez nią względem Euratomu z tytułu wykonania umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00.

17 Pismem z dnia 11 listopada 2002 r. wysłanym listem poleconym za potwierdzeniem odbioru Komisja zażądała od Acentro zapłaty kwoty 13 497,46 EUR.

18 Pismem z dnia 20 listopada 2002 r. Acentro odniosła się do pisma Komisji z dnia 11 listopada 2002 r. Spółka ta powtórzyła swoje stanowisko i podtrzymała odmowę zapłaty wspomnianej należności.

19 Pismem z dnia 20 stycznia 2004 r. wysłanym listem poleconym za potwierdzeniem odbioru Komisja ponownie zażądała od Acentro zapłaty kwoty 13 497,46 EUR.

20 Ponieważ Acentro pozostawiła to ostatnie pismo bez odpowiedzi, Komisja zatrudniła włoskiego adwokata w celu uzyskania zapłaty należnej jej w jej opinii kwoty. Ponieważ działania te nie przyniosły skutku, zaś posiadana przez Euratom wierzytelność względem Acentro pozostała niepokryta, Komisja postanowiła wnieść powództwo do Sądu zgodnie z klauzulą arbitrażową zapisaną w art. 15 umowy.

Przebieg postępowania i żądania stron

21 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 10 października 2008 r. Komisja wniosła skargę w niniejszej sprawie na podstawie art. 153 EWEA.

22 Na rozprawie w dniu 11 lutego 2010 r. Sąd wysłuchał wystąpień stron i ich odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania.

23 Na rozprawie Komisja wystąpiła do Sądu o zgodę na włączenie do akt sprawy pewnych dokumentów dodatkowych dotyczących spornej wierzytelności. Acentro sprzeciwiła się temu. Dokumenty te nie zostały włączone do akt sprawy.

24 Komisja wnosi do Sądu o:

— zasądzenie od Acentro kwoty w wysokości 13 497,46 EUR tytułem należności głównej;

— zasądzenie od Acentro kwoty w wysokości 2 278,55 EUR tytułem odsetek za zwłokę należnych w dniu wniesienia niniejszej skargi oraz odsetek za zwłokę należnych od dnia wniesienia niniejszej skargi do dnia rzeczywistej zapłaty kwoty głównej, w wysokości do określenia w późniejszym czasie na podstawie stawki ustanowionej w prawie włoskim;

— zasądzenie od Acentro odsetek za zwłokę od wskazanych odsetek za zwłokę należnych w dniu wniesienia niniejszej skargi, w wysokości do określenia w późniejszym czasie w zależności od dnia zapłaty wskazanych odsetek oraz na podstawie stawki ustanowionej w prawie włoskim;

— obciążenie Acentro kosztami postępowania.

25 Acentro wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie i uznanie klauzuli jurysdykcyjnej za nieistniejącą, nieważną i w każdym razie za nieskuteczną oraz w konsekwencji odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej;

— oddalenie wszystkich żądań, które przeciwko niej wysunęła Komisja;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

Co do prawa

W przedmiocie dopuszczalności

Argumenty stron

26 Bez formalnego podnoszenia zarzutu niedopuszczalności odrębnym pismem w rozumieniu art. 114 regulaminu postępowania przed Sądem Acentro kwestionuje dopuszczalność skargi, twierdząc, że Sąd nie jest właściwy do jej rozpoznania.

27 Acentro twierdzi, że klauzula zapisana w art. 15.2 umowy, przyznająca wyłączną jurysdykcję Trybunałowi Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, nie została odrębnie potwierdzona na piśmie w chwili zawarcia umowy oraz że w związku z tym, z mocy samej umowy, która odwołuje się do art. 1341 KC, klauzula ta jest bezskuteczna, co oznacza w konsekwencji brak właściwości Sądu i tym samym niedopuszczalność skargi.

28 Komisja uważa, że klauzula przewidziana w art. 15.2 umowy nie powinna podlegać obowiązkowi zachowania formy szczególnej wyrażonemu w art. 1341 akapit drugi KC.

29 Po pierwsze, prawo krajowe ma zastosowanie wyłącznie w tych sprawach, które nie zostały wyraźnie uregulowane w umowie lub, w razie wątpliwości, w odniesieniu do interpretacji danej klauzuli umownej. Tymczasem klauzula przewidziana w art. 15.2 umowy, która przyznaje Trybunałowi Sprawiedliwości wyłączną jurysdykcję, wydaje się nadzwyczaj jasna i precyzyjna, co racjonalnie wyklucza możliwość istnienia wątpliwości co do jej treści i znaczenia.

30 Po drugie, art. 1341 akapit drugi KC nie ma zastosowania w niniejszym przypadku. Komisja twierdzi w tym względzie przede wszystkim, że art. 153 EWEA nie przewiduje wymogu odrębnego potwierdzenia na piśmie klauzuli arbitrażowych. Komisja uważa, że przepis prawa krajowego, który wymaga wyraźnego potwierdzenia spornej klauzuli w odrębnym dokumencie na piśmie, byłby nieuchronnie sprzeczny z duchem i literą wyżej wspomnianego postanowienia traktatu EWEA, który ma pierwszeństwo przed prawem krajowym. Komisja podnosi następnie, że według Corte suprema di cassazione (naczelnego sądu kasacyjnego) odrębne potwierdzenie na piśmie nie jest wymagane w odniesieniu do zamówień udzielanych przez organy publiczne na podstawie publicznych procedur przetargowych. Wreszcie, wspomniane odrębne potwierdzenie na piśmie jest konieczne wyłącznie w przypadkach, które charakteryzują się oczywistym brakiem równości umawiających się stron. Według Komisji oczywiste jest, że umowa zawierała cechy klasycznej relacji typu „business to business", do której strony doszły po przeprowadzaniu negocjacji pomiędzy specjalistami całkowicie świadomymi stawki tych negocjacji.

31 Po trzecie, Komisja podnosi, że nawet gdyby uznać, że do postanowień umownych zastosowanie ma nie tylko prawo krajowe, lecz także szczególny przepis przewidziany w art. 1341 akapit drugi KC, z czym Komisja się nie zgadza, to podczas negocjacji, które zostały przeprowadzone w następstwie zaproszenia do składania ofert, Acentro w pełni i bezwarunkowo zgodziła się na zapisanie w umowie klauzuli arbitrażowej.

Ocena Sądu

32 Na wstępie należy stwierdzić, że Sąd posiada jurysdykcję w przypadkach wymienionych w art. 225 WE i art. 140a EWEA, które zostały uściślone w art. 51 statutu Trybunału Sprawiedliwości. Na mocy tych postanowień Sąd jest właściwy do orzekania w sprawach z dziedziny umów wniesionych przed Sąd jedynie na podstawie klauzuli arbitrażowej. Jurysdykcja ta, która oparta jest na klauzuli arbitrażowej, stanowi

odstępstwo od ogólnych reguł prawa i w związku z tym należy ją interpretować ściśle (wyrok Trybunału z dnia 18 grudnia 1986 r. w sprawie 426/85 Komisja przeciwko Zoubekowi, Rec. s. 4057, pkt 11).

33 Następnie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem właściwość sądów Unii do rozpoznania na podstawie klauzuli arbitrażowej sporu wynikającego z umowy jest oceniana tylko w świetle postanowień art. 238 WE lub art. 153 EWEA oraz warunków samej klauzuli arbitrażowej, przy czym nie można powoływać się przeciwko nim na przepisy prawa krajowego, których skutkiem miałoby być wyłączenie ich właściwości (wyroki Trybunału: z dnia 8 kwietnia 1992 r. w sprawie C-209/90 Komisja przeciwko Feilhauerowi, Rec. s. I-2613, pkt 13; z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie C-299/93 Bauer przeciwko Komisji, Rec. s. I-839, pkt 11).

34 W niniejszym przypadku umowa zawiera klauzulę przyznającą jurysdykcję, w rozumieniu art. 153 EWEA, sądom Unii.

35 Umowa została zawarta w dniu 6 kwietnia 1990 r. Klauzula arbitrażowa nie została natomiast potwierdzona przez Acentro na piśmie w odrębnym dokumencie.

36 Chociaż przepisy prawa krajowego, które mają zastosowanie do umowy, wymagają, by omawiana klauzula arbitrażowa została odrębnie potwierdzona, brak takowego potwierdzenia nie oznacza jednak jej nieważności.

37 Z orzecznictwa przytoczonego w pkt 33 powyżej wynika bowiem, że chociaż umowa, która zawiera klauzulę arbitrażową w rozumieniu art. 238 WE lub art. 153 EWEA, podlega prawu krajowemu wskazanemu w treści tej umowy, kwestia jurysdykcji sądów Unii jest regulowana wyłącznie przez dany traktat i samo postanowienie umowne

zawierające klauzulę arbitrażową. Prawo krajowe nie może ponadto wyłączać jurysdykcji sądów Unii. Wspomniane orzecznictwo ma zastosowanie także do okoliczności niniejszej sprawy, w której konieczność odrębnego potwierdzenia na piśmie została zastrzeżona w samej umowie.

38 Z powyższych rozważań oraz powołanego orzecznictwa wynika, że Sąd, na podstawie art. 153 EWEA i art. 15.2 umowy, posiada jurysdykcję do rozpoznania niniejszej sprawy.

Co do istoty

W przedmiocie żądania zapłaty należności głównej

— Argumenty stron

39 Komisja uważa, że istnienie należności względem Euratomu w kwocie 13 497,46 EUR zostało wystarczająco udowodnione w związku z postanowieniami umowy oraz że w konsekwencji należność ta wydaje się pewna, ustalona w określonej kwocie pieniężnej i wymagalna. Co więcej, Acentro została prawidłowo wezwana do jej zapłaty poprzez doręczenie jej formalnego wezwania zgodnie z art. 1219 akapit pierwszy KC.

40 Komisja wyjaśnia, że do celów obliczenia kwoty omawianej wierzytelności uwzględniła ona stosowne posiadane przez nią faktury dotyczące trzech typów zobowiązań pieniężnych należnych od Acentro na podstawie art. 7 umowy, a konkretnie prowizji w wysokości 3% od sprzedaży międzynarodowych biletów lotniczych (faktura o numerze 97182/REE za okres od 1 października 1996 r. do 31 marca 1997 r.), opłat z tytułu udostępnienia lokali w Isprze (faktura o numerze 97170/REE za okres od 1 września 1996 r. do 31 marca 1997 r.) i opłat związanych z bieżącym funkcjonowaniem (faktury o numerach 97171/REE, 97172/REE, 97173/REE, 97174/REE, 97175/REE i 97176/REE, na które składają się przede wszystkim opłaty za połączenia telefoniczne do zapłaty przez Acentro za marzec 1997 r. i za okres od stycznia do marca i od maja do czerwca 1996 r.).

41 W odpowiedzi na argument Acentro, zgodnie z którym Komisja nie przedstawiła wystarczających dokumentów dotyczących faktur za połączenia telefoniczne, Komisja podnosi, że faktury te zostały wystawione zgodnie z postanowieniami art. 8 umowy oraz że Acentro nigdy nie zgłaszała w tym względzie żadnego sprzeciwu. Komisja dodaje, że Acentro nigdy nie zakwestionowała treści ośmiu faktur wspomnianych w poprzednim punkcie, w tym faktur za połączenia telefoniczne.

42 Istotną rolę w niniejszej sprawie odgrywa ponadto okres, który upłynął. Komisja zwraca w tym względzie uwagę na okoliczność, że zgodnie z prawem włoskim okres, przez który należy przechowywać faktury związane z umową, wynosi 10 lat w prawie cywilnym i 5 lat w prawie podatkowym. W związku tym Komisja wykazała większą ostrożność, zachowując dokumenty księgowe przez okres dłuższy niż ten, który jest wymagany w prawie włoskim.

43 Komisja uważa, że mając na uwadze czas, który upłynął do momentu reakcji Acentro, jedyne dowody, na podstawie których możliwe byłoby określenie w sposób jasny i udokumentowany pozycji aktywów i pasywów w związku z przepływami finansowymi odnoszącymi się do umowy, albo przepadły, albo odtworzenie ich jest utrudnione po upływie 12 lat od momentu wystąpienia okoliczności faktycznych niniejszej sprawy.

44 Podobnie trudność w uzyskaniu od ówczesnego dostawcy usług danych odnoszących się do połączeń telefonicznych jest związana z tym, że do celów związanych ze swoją działalnością Acentro postanowiła korzystać z centrali telefonicznej placówki w Isprze. Wybór ten oznaczał konieczność wystawiania odrębnych faktur dotyczących kosztów korzystania przez Acentro z tych usług. Zgodnie z uregulowaniami wspólnotowymi i krajowymi dotyczącymi przetwarzania danych i ochrony życia prywatnego dane te nie mogły być przechowywane przez długi czas.

45 Odnosząc się do wymiany korespondencji z Acentro, Komisja podnosi również, że spółka ta nigdy nie zakwestionowała istnienia spornej wierzytelności oraz że przekonywała ona w tym zakresie, iż wierzytelność ta powinna zostać potrącona z innej wierzytelności, którą spółka ta miała posiadać względem Komisji z tytułu umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00. Komisja twierdzi tymczasem, że tego rodzaju potrącenie musi w konsekwencji zakładać uznanie przez Acentro kwot, które spółka ta jest jej winna.

46 Co się tyczy samego potrącenia, Komisja, twierdząc, że nie ma żadnych należności względem Acentro z tytułu wykonania umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00, wyjaśnia, iż zgodnie z art. 1241 KC i art. 1242 akapit pierwszy KC, potrącenie, które zaproponowała Acentro, może nastąpić wyłącznie w przypadku, jeśli dwie osoby są wierzycielami wzajemnymi, a ich wzajemne wierzytelności są pewne, ustalone w określonej kwocie pieniężnej i wymagalne. Komisja twierdzi, że w niniejszej sprawie tak nie jest, gdyż pierwszą wierzytelnością jest ta, którą Euratom posiada względem Acentro, podczas gdy drugą wierzytelnością jest ta, którą Acentro ma posiadać względem Wspólnoty Europejskiej, czyli odrębnej od Euratomu osoby prawnej.

47 Acentro zwraca uwagę, że to do podmiotu uznającego się za wierzyciela należy udowodnienie posiadanej przez niego wierzytelności, zgodnie z ciężarem dowodu ustanowionym w art. 2697 KC. Spółka ta podnosi w tym względzie, że faktury, na które powołuje się Komisja na poparcie swoich żądań, nie są wystarczające do udowodnienia posiadanej przez Komisję wierzytelności, ani tym bardziej jej określonej kwoty

i wymagalności. W szczególności do faktur, na podstawie których Komisja domaga się zapłaty kosztów połączeń telefonicznych, nie dołączono żadnych dokumentów, które pozwoliłyby na sprawdzenie zasadności tego żądania.

48 Acentro kwestionuje również argument Komisji, zgodnie z którym pismo, które spółka ta wysłała w dniu 12 września 1997 r., stanowi uznanie przez nią omawianej należności, gdyż w momencie sporządzania tego pisma spółka ta była przekonana o możliwości potrącenia omawianej należności z wierzytelności, którą spółka ta posiadała względem Komisji z tytułu wykonania umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00.

— Ocena Sądu

49 Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z art. 2697 KC to na wierzycielu spoczywa obowiązek udowodnienia przysługującego mu prawa. W niniejszym przypadku Komisja w celu wykazania istnienia wierzytelności posiadanej przez Euratom względem Acentro opiera się na ośmiu fakturach wystawionych na podstawie stosunku umownego.

50 Należy również zauważyć, że jedynym argumentem podnoszonym przez Acentro w celu zakwestionowania istnienia omawianej wierzytelności jest w istocie twierdzenie, że do faktur, na podstawie których Komisja domaga się zapłaty kosztów połączeń telefonicznych, nie dołączono żadnych dokumentów, które pozwoliłyby jej na sprawdzenie zasadności tego żądania.

51 Należy w tym względzie zauważyć, że zgodnie z umową Acentro dysponowała wyborem między korzystaniem do celów związanych z jej działalnością z centrali telefonicznej placówki w Isprze (art. 5.2 akapit drugi umowy) lub aktywowaniem i utrzymywaniem na własny koszt, płacąc bezpośrednio dostawcy usług, linii telefonicznych, teleksu i faksu niezbędnych do wykonywania przez nią swoich obowiązków (art. 5

i 7 umowy). Acentro w momencie wystąpienia okoliczności będących przedmiotem sprawy postanowiła korzystać do celów komunikacji związanej ze świadczeniem usług z centrali telefonicznej placówki w Isprze i ze służb Komisji.

52 Wybór ten oznaczał konieczność wystawiania odrębnych faktur związanych z kosztami korzystania przez Acentro z tych usług. Służby techniczne placówki w Isprze, korzystając z wykazów połączeń telefonicznych dostarczanych przez operatora telefonicznego, sporządzały bowiem zestawienie połączeń wykonanych przez Acentro, obliczały odpowiadającą tym połączeniom kwotę i przekazywały tę informację służbom finansowym, które wystawiały fakturę i wysyłały ją Acentro, dołączając do niej wspomniane zestawienie połączeń.

53 Należy w związku z tym zauważyć, że faktury wystawiane były zgodnie z postanowieniami art. 8 umowy oraz że Acentro nigdy nie zakwestionowała w trakcie trwania umowy tego sposobu działania.

54 Należy również stwierdzić, że z akt sprawy w żaden sposób nie wynika, iż w okresie wystąpienia okoliczności faktycznych będących przedmiotem omawianej sprawy Acentro zakwestionowała omawiane faktury lub kolejne wezwania kierowane do niej przez Komisję.

55 Przeciwnie, z akt sprawy wynika, że Acentro nie tylko nie zakwestionowała żądanych kwot ani nie zażądała informacji wyjaśniających dotyczących omawianych faktur, lecz zaproponowała Komisji, by ta potrąciła tę należność z innej wierzytelności, którą Acentro miała posiadać względem Komisji z tytułu wykonania innej umowy, a konkretnie umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00.

56 Niezależnie od kwestii, czy Acentro i Komisja są wierzycielami wzajemnymi oraz czy okoliczność, że Acentro zawarła umowy z dwiema różnymi Wspólnotami, czyli ze

Wspólnotą Europejską w odniesieniu do umowy o świadczenie usług Phare nr 96-0781.00 i z Euratomem w odniesieniu do umowy, sprzeciwia się potrąceniu zaproponowanemu przez Acentro, należy stwierdzić, że tego rodzaju reakcja sama w sobie nie jest wystarczająca, by zakwestionować omawiane faktury.

57 Należy w tym względzie zauważyć, że zgodnie z prawem włoskim stosunki umowne między Komisją i Acentro były regulowane zasadą dobrej wiary. Zasada ta wymaga, by w sytuacji, gdy jedna ze stron, w niniejszym przypadku Acentro, kwestionuje jedną lub więcej faktur albo określone elementy faktur, strona ta w rozsądnym terminie powiadomiła o tym drugą stronę, w niniejszym przypadku Komisję.

58 Na Acentro spoczywał w związku z tym obowiązek zażądania w momencie wystąpienia okoliczności faktycznych niniejszej sprawy przedstawienia informacji wyjaśniających lub szczegółów omawianych faktur, czego spółka ta nie zrobiła.

59 Należy w związku z tym uznać żądanie Komisji, w którym domaga się ona zasądzenia od Acentro kwoty 13 497,46 EUR tytułem należności głównej odpowiadającej wierzytelności posiadanej przez Euratom względem Acentro z tytułu wykonania umowy.

W przedmiocie żądań dotyczących odsetek za zwłokę

— Argumenty stron

60 Komisja podnosi, że odsetki za zwłokę należy naliczyć od dnia 25 czerwca 2002 r. Wskazuje przy tym, że kwota odsetek za zwłokę za okres między tym dniem, w którym Acentro została wezwana do zapłaty kwoty głównej, i dniem 10 października 2008 r., czyli dniem wniesienia skargi, obliczona zgodnie z mającą zastosowanie stawką ustawową, wynosi 2 278,55 EUR.

61 Komisja twierdzi, że odsetki za zwłokę, których bieg rozpoczął się po dniu wniesienia niniejszej skargi do dnia rzeczywistej zapłaty kwoty głównej, należy obliczyć oddzielnie na podstawie stawki określonej w prawie włoskim.

62 Wreszcie, powołując się na art. 1283 KC, Komisja domaga się zasądzenia dodatkowych odsetek za zwłokę. Odsetki te również należy obliczyć oddzielnie w zależności od dnia rzeczywistej zapłaty należnych odsetek oraz na podstawie stawki określonej w prawie włoskim.

63 Acentro nie zajęła w tej kwestii stanowiska.

— Ocena Sądu

64 Jak wynika z pkt 59 powyżej, należy uznać żądanie Komisji w odniesieniu do zapłaty kwoty 13 497,46 EUR tytułem należności głównej.

65 Co się tyczy odsetek, należy stwierdzić, że w piśmie z dnia 31 maja 2002 r. Komisja wskazała, iż kwota należności głównej była wymagalna w terminie piętnastu dni od dnia otrzymania tego pisma. Pismo to Acentro otrzymała najpóźniej w dniu 10 czerwca 2002 r.

66 Wobec braku odsetek umownych oraz mając na uwadze to, że umowa podlega prawu włoskiemu, należy zastosować odpowiednie przepisy i odsetki za zwłokę w wysokości przewidzianej w prawie włoskim.

67 Zgodnie z prawem włoskim, a konkretnie art. 1224 KC, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia w wysokości ustawowej, chociażby nie poniósł żadnej szkody.

68 Ponadto na podstawie art. 1283 KC wierzyciel może żądać dodatkowych odsetek za czas opóźnienia liczonych od dnia wniesienia pisma wszczynającego postępowanie w sprawie, pod warunkiem, że odsetki należne są za okres co najmniej sześciu miesięcy.

69 Zgodnie z art. 1284 KC:

„Wysokość odsetek ustawowych zostaje ustalona na 3% rocznie. Z inicjatywy ministra skarbu, w drodze dekretu ogłaszanego w *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* przed dniem 15 grudnia roku poprzedzającego stosowanie stawki, istnieje możliwość corocznej zmiany wysokości odsetek ustawowych, biorąc pod uwagę średnią roczną stopę dochodu brutto z obligacji skarbowych, których termin wykupu jest nie dłuższy niż 12 miesięcy, oraz wskaźnik inflacji odnotowanej w danym roku. Jeśli nowa wysokość stawki nie zostanie ustalona przed dniem 15 grudnia, pozostaje ona bez zmian w kolejnym roku […]".

70 Dekretem ministra z dnia 11 grudnia 2001 r. ogłoszonym w *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* nr 290 z dnia 14 grudnia 2001 r. wspomniana stawka została ustalona na 3% i miała zastosowanie w latach 2002 i 2003. Stawka ta została zmieniona dekretem ministra z dnia 1 grudnia 2003 r. ogłoszonym w *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* nr 286 z dnia 10 grudnia 2003 r., który ustalił ją na 2,5%, począwszy

od dnia 1 stycznia 2004 r., i miała zastosowanie w latach 2004–2007. Dekretem ministra z dnia 12 grudnia 2007 r. ogłoszonym w *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* nr 291 z dnia 15 grudnia 2007 r. wspomniana stawka została ustalona na 3%, począwszy od dnia 1 stycznia 2008 r.

71 Jak wspomniano w pkt 65 powyżej, pismo z wezwaniem do zapłaty w niniejszym przypadku Acentro otrzymała najpóźniej w dniu 10 czerwca 2002 r. W konsekwencji piętnastodniowy termin wygasł w dniu 25 czerwca 2002 r. Po tym dniu rozpoczął się zatem bieg odsetek za zwłokę.

72 Całkowita kwota odsetek za zwłokę należnych od Acentro w dniu wniesienia pisma wszczynającego postępowanie w niniejszej sprawie wynosi w związku z tym 2 278,55 EUR.

73 Należy w konsekwencji zasądzić od Acentro na rzecz Komisji kwotę 13 497,46 EUR tytułem należności głównej, kwotę 2 278,55 EUR tytułem odsetek za zwłokę należnych w dniu wniesienia niniejszej skargi (10 października 2008 r.) oraz odsetki za zwłokę od tych kwot obliczone na podstawie obowiązującej stawki liczone od dnia 10 października 2008 r. do dnia pełnej zapłaty kwoty należności głównej.

W przedmiocie kosztów

74 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ pozwana przegrała sprawę, zgodnie z żądaniem Komisji należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (ósma izba)

orzeka, co następuje:

1) **Zasądza się od Acentro Turismo SpA na rzecz Komisji Europejskiej kwotę 13 497,46 EUR tytułem należności głównej, kwotę 2 278,55 EUR tytułem odsetek za zwłokę należnych w dniu wniesienia niniejszej skargi oraz odsetki za zwłokę od tych kwot obliczone na podstawie obowiązującej stawki liczone od dnia 10 października 2008 r. do dnia pełnej zapłaty kwoty należności głównej.**

2) **Acentro Turismo zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 17 grudnia 2010 r.

Podpisy